

Program: **PREDŠOLSKA VZGOJA**

Predmet: **PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA**

1. SPLOŠNI PODATKI O PREDMETU

Nosilka: dr. Marcela Batistič Zorec

Sodelavec: Tomaž Vec

Obseg: 90 ur, od tega 45 P, 30 S, 15 LV

Integrirana praksa: 15 ur v vrtcu (IP) in 6 ur za obiske ustanov (TV)

Letnik: 2. letnik

2. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI

Študentka ali študent se seznani s pedagoško psihologijo in z nekaterimi poglavji socialne psihologije (komunikacija, skupinska dinamika):

- spoznava učenje kot kompleksen in kontinuiran proces, dejavnike učenja ter značilnosti učenja v zgodnjem otroštvu,
- spoznava temeljne elemente skupinske dinamike in se usposablja za učinkovitejše delovanje v/s skupinami,
- spoznava različne vidike medosebnih konfliktov in se usposablja za njihovo učinkovitejše reševanje in konstruktivno uporabo,
- – se usposablja za sproščeno in učinkovito sodelovanje s starši in sodelavci (timsko delo),
- – se usposablja za analizo in razumevanje lastnega ravnanja,
- – se usposablja za bodoče samostojno sintetiziranje psiholoških, pedagoških in metodičnih znanj in prenos le-teh v prakso.
- – se usposablja na nenehno izobraževanje in samoizobraževanje.

V diskusijah si pridobiva sposobnosti jasnega izražanja mnenj, poslušanja in upoštevanja drugih. Poveča občutljivost za dogajanja v skupini ter se ob kritičnem razmišljanju uči analizirati in usmerjati delovanje skupin. S pomočjo pisnih izdelkov se nauči strokovno korektnega pisnega izražanja.

3. VSEBINA

Učenje

- Opredelitve in pojmovanja učenja – pogledi različnih teorij
- Dejavniki učenja.
- Nevrofiziološke osnove učenja.
- Pomnjenje in pozabljanje.
- Transfer pri učenju.

Značilnosti zgodnjega učenja

- Prehod med spontanim in namernim učenjem. Razlike med učenjem doma in v vrtcu.
- Zorenje in učenje (*Piaget, Vigotski, Donaldson, Bruner*).
- Povezanost med psihološkimi teorijami in pedagoškimi koncepti: tradicionalni vrtci, didaktično usmerjeni programi, konstruktivizem, socialni konstruktivizem.
- Različne oblike učenja v zgodnjem otroštvu. Učenje skozi igro in praktične aktivnosti, problemsko učenje.

Motivacija in učenje.

- Notranja in zunanja motivacija. Radovednost in interes.
- Vpliv samopodobe na motivacijo za učenje.

Individualne razlike pri učenju

- Sposobnosti.
- Inteligentnost. Različna pojmovanja inteligentnosti (klasična in novejša - Gardner, Goleman) in dileme pri merjenju IQ.
- Ustvarjalnost: opredelitev, dileme. Inteligentnost, ustvarjalnost in uspeh.
- Kognitivni stili.
- Vloga vzgojitelja pri prepoznavanju in upoštevanju različnih sposobnosti in dosežkov otrok: otroci z motnjami v razvoju (inkluzija), nadarjeni otroci, motnje pozornosti s hiperaktivnostjo, specifične učne težave.

Interakcija in komunikacija v vrtcu kot dejavnik učenja.

- Besedna in nebesedna komunikacija. Moč sporočil v zgodnjem otroštvu. Skupinska dinamika: interakcije v skupini, komunikacijske vloge (Brocher). Konflikti, njihovo reševanje in pomen v procesu učenja.
- Interakcije med otroki ter med otroki in odraslimi. Socialni statusi in vloge v skupini. Homogene in heterogene skupine v vrtcu. Vloge vzgojiteljice. Miti in zmote o dobrem vzgojitelju. Subjektivne teorije vzgojiteljic.
- Interakcije med sodelavkami v vrtcu ter med vzgojiteljico in učiteljico v 1. razredu osnovne šole (delo v paru, timsko delo).
- Komunikacija med vrtcem (vzgojiteljico) in družino (starši).

Spremljanje in ocenjevanje otrokovega napredka. Opisno ocenjevanje v osnovni šoli.

ŠTUDIJSKA LITERATURA

OBVEZNA

- BATISTIČ ZOREC, M. (2002). Učenje v vrtcu. *Sodobna pedagogika*, 3, 25-43.
- GORDON, T., URANJEK, A. (1989). *Družinski pogovori*. Ljubljana: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.
- JURIŠEVIČ, M. (1999). *Spodbujamo razvoj zdrave otrokove samopodobe v začetku šolanja*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- MARENTIČ POŽARNIK, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- RAZDEVŠEK PUČKO, C. (ur.) (1995). *Opisno ocenjevanje, teoretična izhodišča in praktični napotki za opisovanje dosežkov pri posameznih predmetih*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- WOOLFOLK, A. (2002). *Pedagoška psihologija*. Ljubljana: Educy.

Za zadnja štiri navedena dela bodo študentje sproti seznanjeni z obveznimi deli teksta (stranmi)!

Študijska gradiva (fotokopirnica pod št. 62 ali spletna stran oddelka PV)

- BATISTIČ ZOREC, M. (2001). *Vpliv starostno heterogenih skupin na otrokov razvoj* (gradivo za študente).
- BATISTIČ ZOREC, M. (2002). *Raziskave o subjektivnih teorijah in ravnanjih vzgojiteljic* (gradivo za študente).

KROFLIČ, B. (2001). *Vedenjsko težavni otroci – neodkriti iz zatrti nadarjenci?* (neobjavljen prispevek iz mednarodnega posveta »Nadarjeni med teorijo in prakso«, Otočec, junij 2001)

PRIPOROČLJIVA

BROCHER, Tobias (1972). *Skupinska dinamika in izobraževanje odraslih*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

BUZAN, T., ISRAEL, L. (1993). *Moč možganov za otroke*. Ljubljana: Artur.

DE BONO, E. (1998). *Naučite svojega otroka misliti*. Maribor: Rotis.

FABER, A., MAZLISH, E. (1996). *Kako se pogovarjamo z otroki in kako jih poslušamo*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

GARDNER, H. (1995). *Razsežnost uma. Teorija o več inteligencah*. Ljubljana: Tangram.

GORDON, T. (1989). *Trening večje učinkovitosti za učitelje*. Ljubljana: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.

GOLEMAN, D. (1997). *Emocionalna inteligenca*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

LAMOVEC, Tanja (1991). *Spretnosti v medosebnih odnosih*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za produktivnost dela, Center za psihodiagnostična sredstva.

MARENTIČ POŽARNIK, B. (1987). *Nova pota v izobraževanju učiteljev* (str. 63 – 85). Ljubljana: Državna založba Slovenije.

MARENTIČ POŽARNIK, B., MAGAJNA, L. in PEKLAJ C. (1995). *Izziv raznolikosti: stili spoznavanja, učenja, mišljenja*. Nova Gorica: Educa.

NASTRAN ULE, M. (1994). *Temelji socialne psihologije*. LJUBLJANA: Znanstveno in publicistično središče.

PEČJAK, V. (1987). *Misliti, delati, živeti ustvarjalno*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

PEČJAK, V. (1993). *Pripravljanje na izpit*. Ljubljana: samozaložba.

ROSE, C. in GOLL, L. (1993). *Umetnost učenja*. Ljubljana: Tangram.

RUSSEL, P. (1986). *Knjiga o možganih*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

SHAPIRIO, L. E. (1999). *Čustvena inteligenca otrok*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

TORT, M. (1984). *Inteligentni kvocient*. Ljubljana: Delavska enotnost.

TRSTENJAK, A. (1981). *Psihologija ustvarjalnosti*. Ljubljana: Slovenska matica.

6. OBVEZNOSTI ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV

Študentka ali študent mora obvezno sodelovati pri vajah in seminarju. Po opravljenih vajah napiše refleksijo. Pripravi seminarsko nalogo pri pedagoški ali razvojni psihologiji. Izpit je pisni ali ustni.

7. POSEBNOSTI

Navodila za izvajanje

Študentke in študenti so razporejeni v skupine po normativih.

Kadrovski pogoji

Nosilec predmeta je habilitirani učitelj za predmet pedagoška psihologija.

Materialni pogoji

Potrebna je standardna učilnica z AV sredstvi. Integrirana praksa se izvaja v vrtcih in drugih ustanovah.